

Media murtuu – uusi suomalainen kuvajournalismi nousee

Hanna Apajalahti

Opinnäytetyö
Journalismin koulutusohjelma
25.11.2013

Tekijä tai tekijät Hanna Apajalahti	Ryhmätunnus tai aloitusvuosi 2008
Raportin nimi Media murtuu – uusi suomalainen kuvajournalismi nousee	Sivumäärä 39
Ohjaaja Reetta Nousiainen	
<p>Tämän opinnäytetyön aiheena on suomalaisen kuvajournalismin tila syksyllä 2013.</p> <p>Työssä käsitellään journalismin ja median murrosta, kuvajournalismin väitettyä kuolemaa sekä sen tulevaisuutta.</p> <p>Tutkimusmenetelmänä on käytetty laadullista otetta. Analyysityökaluna on käytetty mediaa itsessään. Mukana on printtimedia, verkkomedia, sosiaalinen media sekä teoreettisen viitekehyksen taustoittajana alaa koskeva kirjallisuus ja tutkimus.</p> <p>Tutkimuksen perusteella voidaan sanoa, että tiedot kuvajournalismin kuolemasta ovat vahvasti liioiteltuja. Laadukas kuvajournalismi elää voimakasta nousua uusilla julkaisualustoilla, kuten tabletit ja verkkolehdet, sekä järjestöjen lehdissä. Uusi suomalainen kuvajournalismi on, ja tulevaisuudessa tulee olemaan yhä kansainvälisempää ja arvostettua samalla tavalla kuin suomalainen taidevalokuva jo on.</p>	
Asiasanat Kuvajournalismi, median murros, multimedia, verkkomedia, uusmedia.	

Journalism

<p>Author Hanna Apajalahti</p>	<p>Year of entry 2008</p>
<p>The title of thesis THE MEDIA ARE BURSTING – THE RISE OF NEW FINNISH PHOTOJOURNALISM</p>	<p>Pages 39</p>
<p>Supervisor Reetta Nousiainen</p>	
<p>The subject of this bachelor´s thesis is Finnish photojournalism in the media.</p> <p>The thesis deals with journalism and media intrusion, the alleged death of photojournalism and its future.</p> <p>The qualitative research method has been used. Various media have been analysed, included the printed media, online media and social media. As a theoretical framework, relevant literature and research into the subject have been utilized.</p> <p>Based on the study it can be said that news about the death of photojournalism has been greatly exaggerated. Quality photojournalism is alive and doing very well in new publishing platforms such as tablet computers, e-journalism and in the online magazines of many organizations.</p> <p>New Finnish photojournalism is alive and well, and in the future will be both more international in nature and well respected, in much the same way that Finnish art photography already is.</p>	
<p>Key words Photojournalism, new media, online media, multimedia.</p>	

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Taustaa ja keskeisiä käsitteitä	2
2.1	Kuvajournalismin historiaa	2
2.2	Kuvajournalismin historiaa Suomessa.....	4
2.3	Digitaalisuuden vaikutuksia kuvajournalismiin	5
2.4	Internetin tuomat uudistukset	7
3	Median murros, uhka vai mahdollisuus?.....	8
3.1	Kilpailun kiristyminen.....	8
3.2	Uudet mediat.....	9
3.3	Pr-toimistot.....	10
3.4	Kansalaisjournalismi ja amatöörikuvaajat	10
3.5	Kriisin seurauksia.....	11
3.6	Avustaja – eli freelancersopimukset.....	12
3.7	Isosta pieneen.....	12
4	Kuvajournalismin kuolemasta	14
4.1	Oletetut kuolinkorinat Suomessa	15
4.2	Kuvaamisen motiiveista.....	17
5	Varjosta valoon	18
5.1	Tulevaisuuden toivoja: Hujanen.....	18
5.2	Tulevaisuuden toivoja: Meltio.....	20
5.3	Tulevaisuuden toivoja: Koutaniemi	21
6	Yhteisöllisyyden voimaa	24
6.1	Kuvaajakollektiivi 11	24
6.2	Muita ryhmiä	25
7	Tulevaisuuden syväterävyyttä.....	27
7.1	Uudet alustat.....	27
7.2	Mahdollisuudet tableteissa.....	28
7.3	Muita areenoita.....	28
7.4	Ammattilaisten visioita tulevaisuudesta.....	30
8	Johtopäätöksiä.....	33

1 Johdanto

Opinnäytetyössäni kartoitan suomalaisen kuvajournalismin tilaa syksyllä 2013.

Olen kirjoittamiseen suuntautunut journalisti, mutta halusin lopputyössäni tutkia kuvajournalismia, koska olin siitä huolissani. Huhut kertoivat alan murtuvan, voivan huonosti, jotkut jopa julistivat varmaa kuolemaa. Halusin tutkia miten asian laita oikein on.

Keräsin aineistoa 2012–2013. Halusin tutkia median ilmiötä nimenomaan median itsensä kautta, ja erityisesti tulevaisuuden tähteä, verkkojournalismia, seuraten. Havainnoin blogikirjoituksia, verkkosivuja, Twitter-viestejä, Facebook-keskusteluja. Keräsin lehtiartikkeleita: haastatteluja, näyttelyarvioita, uutisia, kuvareportaaseja. Kuuntelin puheenvuoroja. Luin opinnäytetöitä, esseitä, graduja ja aiheesta tehtyä lähdekirjallisuutta. Ala on suurien muutosten kourissa, kun vanhat ansaintamallit ja julkaisualustat muuttuvat, osa ehkä jopa katoaa. Journalismi on käännekohdassa.

Tutkimukseni aloitushypoteesina oli raflaavasti onko kuvajournalismi kuollut. Kartoituksen edetessä huomasin, että kuvajournalismi ei suinkaan ole kääritty eiliseen sanomalehteen ja haudattu. Vaikka painetut lehdet eivät aina voi ylpeillä kuvajournalismillaan, elää se muissa medioissa. Tabletit ja muu digitaalisuus antaa mahdollisuuksia uudistaa kuvajournalismia ja median designia kokonaan uudella ja ennennäkemättömällä tavalla.

On selvää, että demokraattinen yhteiskunta tarvitsee journalisteja. Kuvien täyttämässä ympäristössä tarvitsemme maailman menoa kuvissaan kiteyttäviä kuvajournalisteja. Nuoret kuvajournalistit ovat kansainvälisiä, menestyviä ja yhteisöllisiä. Tulevaisuus on verkossa, mobiilissa, ja sitä pitää rohkeasti kehittää.

Puheet ja ennustukset kuvajournalismin kuolemasta ovat vahvasti liioiteltuja. Median murros on ollut vakavaa, mutta vanhan murtuessa uusi pääsee alulle.

Ilokseni olen päässyt todistamaan uutta versovaa ja vakaana hengittävää kuvajournalismia.

2 Taustaa ja keskeisiä käsitteitä

Kuvajournalismi on uutisen tai muun tapahtuman kertomista valokuvalla, tai sarjalla kuvia. Se ei ole kirjoitetun uutisen kuvittamista, vaan oma kerronnan lajinsa. Kuvareportaasi kertoo ajankohtaisen, yllättävän tai koskettavan tarinan maailmasta ilman sanoja.

Käytössä on myös käsite 'visuaalinen journalismi', mutta se pitää sisällään myös esimerkiksi kaaviot ja piirroksot. Tässä opinnäytetyössä keskityn nimenomaan kuvareportaasiin.

Lokakuussa 2013 edesmennyt, suomalaisen kuvajournalismin pioneeri, Seppo Saves määritteli kuvajournalismin sellaiseksi valokuvallisuudeksi, joka sisältää persoonallisen otteen, henkilökohtaisen käsittelytavan ja oman idean. Lehtikuvan päätehtävä on tiedon välittäminen kuvallisin keinoin. Jos kuva täyttää tiedonvälityksellisen tehtävänsä visuaalisesti, on se kuvajournalismia. Muuten se on vain kuva (Saves 1986, 32).

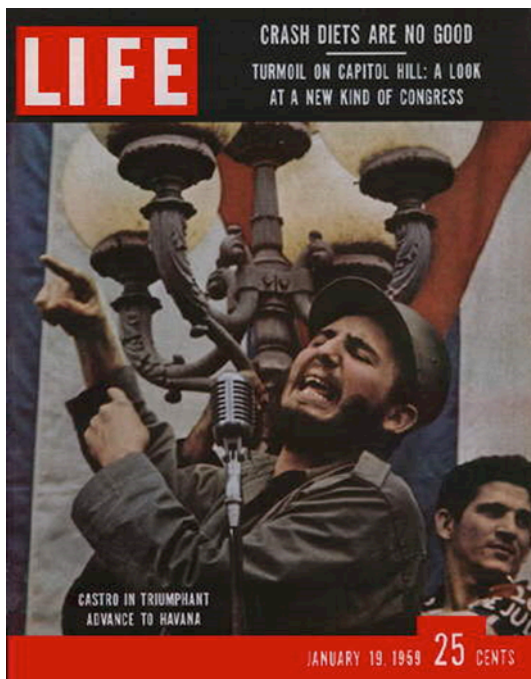
Professori Merja Salon määrittelemänä kuvareportaasi on valokuvaajan reagoitua maailman tapahtumiin, hänen välittämä kokemuksellinen tulkinta tapahtuneesta. Kuvareportaasi voi ottaa kantaa ja esittää syvällisiä näkemyksiä. Olennaista on Salon mielestä läsnäolon tuntu (Salo 2000, 81). Kuvareportaasi on uutista vähemmän ajankohtainen, tärkeintä ei ole nopeus.

2.1 Kuvajournalismin historiaa

Kuvajournalismin historian voi ajatella alkavan 1890-luvulta, kun painotekninen keksintö rasterilaatta sai aikaan kuvalehtien buumin länsimaissa. Sitä ennen kuvalehtiä oli kuvitettu piirroskuvin.

Salon mukaan kuvajournalismin kulta-aika elettiin 1925–1972. Kinokamera keksittiin Saksassa, ja modernin kuvajournalismin ensimmäisiä foorumeita olivat saksalaiset kuvalehdet. Näiden tekijöitä pakeni natsismia 1930-luvulla, vaikuttaen kansainvälisen kuvalehdistön syntyyn Englannissa ja Yhdysvalloissa. Uranuurtajia olivat Picture Post, joka

ilmestyi Englannissa 1938–1957 ja Life, joka perustettiin Yhdysvalloissa 1936. Nämä lehdet kukoistivat 20–30 vuotta, television laajempaan tuloon asti.

Lifen kansikuva tammikuulta 1959. Kuva: www.lifemagazineconnection.com

Life lakkautettiin viikkolehdimuodossaan 1972, kuukausilehtenä 2000 ja lopulta Life-niminen sanomalehden viikkoliitekin lopetettiin 2007. Life jatkaa internet-julkaisuna sekä satunnaisina teemanumeroina. Lifen kulttuurihistoriallisesti arvokasta kuvaarkistoa on nähtävissä netissä Time-konsernin ja Getty Images -kuvatoimiston sivuilla.

Life julkaisi valokuvaesitteitä eli kommentoivaa, väitteitä esittävää kuvausta. Life loi selkeän narratiivisen muodon kuvalehtien kuvakertomuksille: dramaattiset ja vahvat aloitus- ja lopetus kuvat, välissä kuvapareja, -sarjoja ja -kontrasteja. Tästä Salo mainitsee esimerkkinä kuvareportaasin Espanjalainen kylä (Salo, 99). Nykyään Lifen kaltaista kuvakerrontaa on jatkanut ainakin matkailun erikoislehti National Geographic.

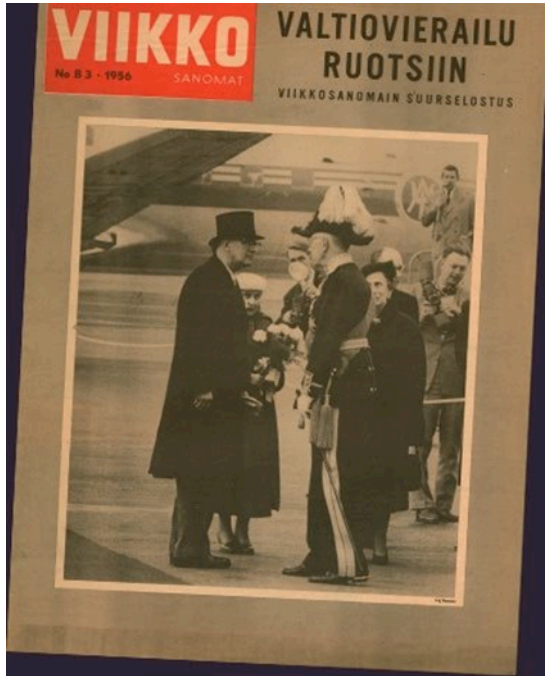

Spanish Village 1951. Kuva: W.Eugene Smith. Time-Life Pictures/Getty Images

1960- ja 70-luvuilla alkaen yleisaikakauslehtien kilpailijoiksi tulivat erikoislehdet, esimerkiksi Rolling Stone ja People. Erikoislehtien kuvamaailmaa ovat enimmäkseen henkilö- ja kuvituskuvat, eivät kuvareportaasit. Sanomalehtien aikakauslehtimäiset liitteet panostivat kuvajournalismiin 1970 – ja 80-luvuilla.

2.2 Kuvajournalismin historiaa Suomessa

Suomessa kuvasarjoja julkaisivat 1950, 60- ja 70-luvuilla varsinkin Apu, Uusi Suomi sekä varsinkin 1960-luvun johtavana areenana Viikkosanomat. Uutiskuvalehti Viikkosanomat ilmestyi vuosina 1922–1975 ja siihen kuvasivat alan silloiset huiput, esimerkiksi Caj Bremer ja Seppo Saves. Kuvakertomuksia nähtiin myös valokuvakirjoissa. Suomessa kuvareportaasikerrontaa jatkaa Helsingin Sanomien Kuukausiliite, Photo Raw -dokumenttikuvalehti, sekä jossain määrin aikakauslehdet Image ja Suomen Kuvalehti.

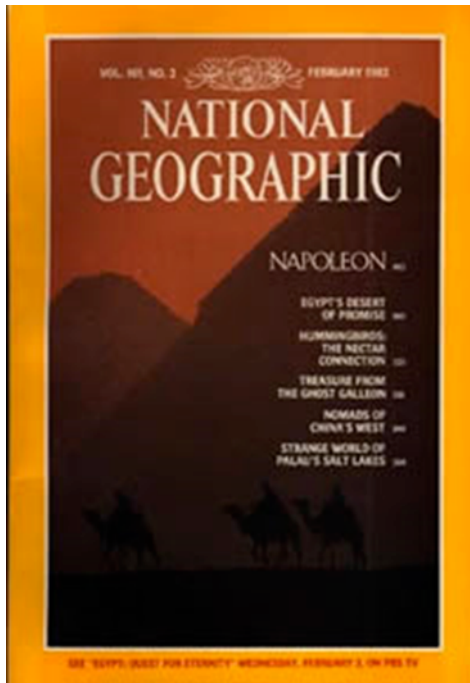

Viikkosanomien kansi 1956 (Kuva: Päivälehdien arkisto)

Suomen lehtikuvaajien yhdistyksen entinen puheenjohtaja ja Fotofinlandia-kuvakilpailun ”isä”, Seppo Saves kertoi lehtihaastattelussa vuonna 2008, että 1960-luvulla merkittävässä asemassa olivat valokuvan arvon ymmärtäneet päätoimittajat, jotka antoivat kuvaajille mahdollisuuden toteuttaa näkemystään. Paremmat kamerat ja kansainväliset lehdet kehittivät osaltaan suomalaistenkin kuvajournalistien tyyliä. Juttuihin myös käytettiin enemmän aikaa kuin nykyään. Uskomattomalta kuulostaa esimerkiksi Savesin maininta Apu-lehden retkikunnan reportaasimatkasta Uuteen-Guineaan. Kustantajan maksama matka kesti ällistyttävät kolme kuukautta. 1960-luvulla kuvareportaaseilla oli suuri merkitys, koska kaikilla ei ollut televisiota (Uusi Aika 31.7.2008: ”Seppo Saves muistelee kuvajournalismin kulta-aikaa lämmöllä” sekä HS muistokirjoitus 20.10.2013).

2.3 Digitaalisuuden vaikutuksia kuvajournalismiin

3. maaliskuuta 1982 ilmestyi ensimmäinen digitaalisesti muokattu kansikuva National Geographic -lehdessä. Merja Salo laskee tästä alkaneen tietokoneperustaisen kuvajournalismin ajan. Kuvassa Egyptin Gizan pyramideja oli digitaalisesti manipuloitu lähemmäs toisiaan, jotta ne mahtuisivat pystysuuntaiseen kanteen.

Kuva: New York Institute of Photography

1990-luvulla alkanut digitalisoituminen ja tietokone ovat medioiden sekoittumisen tärkeimmät katalysaattorit (Salo, 176). Huolina ovat 2010-luvulla digitaalisen kuvankäsittelyn aiheuttama huoli valokuvan uskottavuudesta, kuvatulva sekä kuvajournalismin aihepiirin kaventuminen ja kaupallistuminen. Hyvänä asiana voidaan nähdä mediafuusion (siis medioiden lähentymisen ja sekoittumisen) aikaansaamat uudet mahdollisuudet julkaisukanavien lisääntyessä.

Digitaalisuuteen liittyy myös äänen ja tekstin yhdistäminen kuvaan multimediasi. Ensimmäisen kerran multimediateokset hyväksyttiin Vuoden Lehtikuvat -kilpailuun vuonna 2011. Multimediaan voi lisätä periaatteessa loputtoman määrän tietoa kuvien taustaksi, tueksi ja lisätiedoksi. Kuvareportaasia voi katsella samaan tapaan kuin dokumenttielokuvaa.

Vaikka televisio tuhosi kuvalehdet, onnistuessaan painettu uutiskuva on intensiivisempi, koskettavampi ja lähempänä katsojaa kuin televisiokuva (Vanhanen 1994, 41,45). Lehtikuva on kestävämpi, sitä voi tarkastella rauhassa ja sen onkin kestävä aikaa. Merja Salo sanoo viisaasti, että historia tarvitsee edelleen tallentajansa, todistajansa ja silminnäkijänsä (Salo, 207).

Mielestäni kuvajournalismia tarvitaan nyt jopa enemmän kuin koskaan aiemmin. Valta-va kuvatulva vaatii tulkintaa. Mediakasvatus ja kuvanlukutaito pitäisi nähdä yhteiskuntaoppina. Kuvajournalisteja tarvitaan rajaamaan maailmaa ymmärrettävän kokoisiksi paloiksi: valokuviksi.

2.4 Internetin tuomat uudistukset

Noin vuodesta 1995 lähtien uutiskuva ja kuvasarjat ovat olleet internetissä. Internet ei ehkä vielä ole tarjonnut samanlaisia kuvasensaatioita kuin aikoinaan vaikkapa Newsweek tai edellä mainittu Life. Lisäksi voidaan kysyä, hukkuvatko tärkeätkin kuvat pohjattomaan verkkoon. Viestintä on kuitenkin demokratisoitunut tuomalla mahdolliseksi kaksisuuntaisen kommunikaation esimerkiksi valokuvablogien muodossa. Tee se itse -journalismi nousee.

Netissä kuvareportaasi voi olla juuri niin lyhyt tai laaja kuin kuvaaja haluaa, eikä se ole alistainen lehden taitolle. Nyt samaan kuvasarjaan voi perehtyä samaan aikaan sekä painetussa lehdessä, että netissä, kuten Niklas Meltion kuvareportaasi Syyrian sodasta YouTubessa. Ongelmaksi saattaa muodostua runsaudenpula: miten rajata kuvatulvaa. Reportaasin on oltava netissäkin hyvin rajattu ja helposti lähestyttävä.

Näyttää siltä, että journalismin tulevaisuus on nimenomaan verkossa. Laatulehdet jäävät eloon, sillä uskon ihmisten ostavan niitä tulevaisuudessa kuin kirjoja: luettavaksi ajan kanssa ja säilytettäväksi pidempään kuin sanomalehden lyhyt elinkaari nykyään on. En näe helppoa tulevaisuutta päivittäin ilmestyvällä painetulla sanomalehdellä, sillä ihmiset saavat päivän uutisensa nopeammin ja helpommin internetistä, verkkolehdistä tai muilta kanavilta. Sen sijaan ns. hidas journalismi, eli rauhassa luettava, pitkä ja perusteellinen journalismi, tulee menestymään. Ihmiset haluavat edelleen uutisten erittelyä ja erilaisia näkökulmia tapahtumiin.

3 Median murros, uhka vai mahdollisuus?

Journalismin murroksesta ja kriisistä on puhuttu jo vähintään koko 2000-luvun ajan. Lehtien mainostulot vähenevät ja levikit laskevat, televisiota ei enää katsella samalla tavalla kuin ennen, kilpailu mediatalojen kesken kiihtyy. Keskusteluissa ollaan huolissaan journalismin laadusta kiihtyvässä uutistykityksessä ja yt-neuvottelujen sumassa. Toimittajat ja tutkijat kysyvät aiheellisestikin, miten käy journalismin yhtenä demokraattisen yhteiskunnan tärkeänä peruspilarina. Selvää on, että journalismi on käännekohdassa.

Helsingin yliopiston viestinnän professori Esa Väliverronen luettelee tähän kriisiin neljä syytä: kilpailun kiristyminen, uudet mediat, pr-toimistot ja kansalaisjournalismi (Väliverronen: Journalismi murroksessa. 2009). Seuraavissa luvuissa analysoin näitä syitä tarkemmin.

3.1 Kilpailun kiristyminen

Kilpailun kiristyminen tarkoittaa ensinnäkin sitä, että journalismista on tullut suurempia ja nopeampia voittoja tavoittelevaa liiketoimintaa. Mediataloille journalismi on tuotantoa, jonka tarkoitus on maksimoida osakkeenomistajien voitot (Väliverronen, 13). Kuvajournalisteilta halutaan kuvan mukana kaikki oikeudet käyttää sitä uudelleen missä ja milloin tahansa, ilman eri korvausta tietenkin. Mediatalot yrittävät tehdä voittoa hankiutumalla eroon palkkakuluista. Esimerkiksi toukokuussa 2013 yhdysvaltalainen Chicago Sun–Times antoi potkut kaikille 28 kuvajournalistilleen, perusteluina multimedian ja muun kuvamateriaalin tuottamisen uudelleenarviointi. Asiasta teki mielestäni erikoisen yhtiön seuraava tiedonanto. Vuorokautta myöhemmin mediatalo ilmoitti aloittavansa toimittajien pakollisen kurssin: iPhone -valokuvauksen perusteet (Tuaw.com 3.6.2013).

Voi olla, että niin näppärä vehje kuin älypuhelin muuten onkin, siitä ei ehkä ole kuvajournalistiseksi työkaluksi. iPhone on hyvä apuväline, mutta toimittaja ei välttämättä pysty ammattitasoiseen valokuvaamiseen siinä missä valokuvaajan leipälaji ei ole kirjoittaminen. Toki näitä voi ja pitääkin pyrkiä yhdistämään. Moniosaaminen on tulevaisuuden ammatti, suutari leventää nykyään lestiään.

iPhonella kuvaamisessa voisi olla mahdollisuuksia kansalaisjournalismissa ja median kuvanlukutaidon opettelussa.

3.2 Uudet mediat

Toiseksi, perinteisiä medioita hämmentää internet, joka on julkaisumedian halvalla nopeasti ja laajalle leviävä (Väliverronen, 13). Kuvia saadaan ilmaiseksi käyttöön Flickrin tapaisista kuvapankeista. Journalisteja nopeuden vaatimukset ahdistavat, kun työn laadusta ei voi enää olla varma. Kuvaaja saattaa yhden päivän aikana juosta niin monelle keikalle, ettei ehdi keskittyä yhteenkään. Lopputuloksena on pinnallista kuvajournalismia, jos tarina on kerrottava kiireen vuoksi suoraan, eikä vertauskuvallisuuteen ole aikaa, kuten asian muotoili Suomessa keväällä 2013 vierailut hollantilainen valokuvakonsultti Adriaan Monshouwer (Journalisti 3/2013: ”Valokuva on aina valhe”).

Lehtikuvan digitalisoituminen on vaikuttanut erityisen paljon juuri kuvajournalismiin ja mullistanut kuvaustilanteet, editoimisen ja kuvatuotannon (Mäenpää, Seppänen. Lehtikuvan digitaalinen murros, teoksessa Väliverronen, 51). Juuri mikään ei ole niin kuin ennen.

Vanhaa ei mielestäni kuitenkaan tarvitse jäädä haikailemaan.

Internetin sosiaalinen media kilpailee perinteisten medioiden yleisöstä. Lehtitalot Suomessa ja maailmalla ovat alkaneet siirtää toimintaansa enemmän verkkoon. Verkkolehden kehitys muuttaa kuvajournalistien työtä monialaisemmaksi esimerkiksi niin, että videokuvaaminen on tullut osaksi työtä (Mäenpää, Seppänen, 66–67).

Emily Bell, Columbian yliopiston digitaalisen journalismin keskuksen johtaja, sanoi kesällä 2013, että muutokset teknologiassa ja yleisöjen käyttäytymisessä ovat asiat, jotka ovat rikkoneet journalismin ansaintamallin. Hän huomautti, että suomalaiset tekevät nyt samaa kuin kollegat Iso-Britanniassa kymmenen vuotta sitten: hankkivat uusia painokoneita, rakennuttavat uusia toimitaloja ja tekevät formaattiuudistuksia (esimerkiksi Helsingin Sanomat tabloidi-uudistuksellaan). Bellin mukaan mikään näistä ei ratkaise median murrosta, ja laukoo, että saman vanhan tekeminen vain hieman eri tavalla on kuin ”Titanicin kansituolien järjestely”. Hän varoittaa, että mikään ei pelasta sanoma-

lehtien vanhaa toimintamallia, ja kehottaa investoimaan mobiiliin sekä uudella tavalla ajattelevien ihmisten palkkaamiseen (Journalisti 8/2013).

Samansuuntaisia ajatuksia esitti syksyllä 2013 Sanoma Media Finlandin toimitusjohtaja Anu Nissinen Suomen ekonomiliiton lehden haastattelussa. Nissinen uskoo, että ”lähes kaikki” mediat jäävät elämään jossakin roolissa ja että median käyttö vain vahvistuu tulevaisuudessa. Tähän hänen tietysti työnsä puolesta täytyykin uskoa. Hän kuitenkin näkee median murroksen tilaisuutena tehdä ja testata uusia innovaatioita.

Meillä on nyt loistavat mahdollisuudet tehdä asioita uusilla alustoilla, ja testata ja kokeilla mikä toimii ja mikä ei (Nissinen, Anu. Ekonomi 2/2013).

Median tie kohti digitaalisuutta on peruuttamatonta. Ajan hermolla surffaava kuvajournalisti ottaa tämän mahdollisuutena, ei uhkana. Tulevaisuus on nyt.

3.3 Pr-toimistot

Kolmanneksi journalismia haastavat pr-toimistot ja muut tiedottamisen ammattilaiset, jotka tuottavat kentälle journalismilta vaikuttavaa materiaalia (Väliverronen, 14). Tiedotteet kiertävät toimituksissa ja niitä julkaistaan uutisina. Tällainen on tietysti vääristynyttä joukkotiedotusta, se ei ole objektiivisuuteen pyrkivää journalismia. Piilomainonta on uhkana, kun painetut lehdet menettävät mainostulojaan.

Jos kuva-agentuurit lasketaan tähän kategoriaan, kuvajournalistien työtilaisuudet saattavat kasvaa.

3.4 Kansalaisjournalismi ja amatöörikuvaajat

Neljänneksi journalismin kenttää myllertävät tavalliset kansalaiset, bloggarit ja verkko-yhteisöt (Väliverronen, 14). Median kuluttajista on tullut sen tuottajia. Amatöörikuvaajat ottavat ja julkaisevat kuviaan tietämättä välttämättä journalismin etiikasta, lainsäädännöstä tai tekijänoikeuksista. Kuvajournalistilla on usein enemmän tietoa kuvan oikeudenmukaisesta taltioimisesta, tulkitsemisen tavoista ja sen mahdollisista vaikutuksista-

ta katsojaan. Yhteiskunnan kameraistuminen asettaa haasteita ammattimaiselle kuvajournalismille (Mäenpää&Seppänen, Väliiverrosen kirjassa Journalismin murros, s. 51). Tähän haasteeseen on kuvajournalistin hyvä tarttua ja keksiä uusia ansaintamalleja. Muutos ravistelee aina totuttuja kaavoja. Journalismista tulee osallistavampaa. Sosiaalinen media on jo valtavan suosittua ja harrastettua. Voi käydä niinkin, että kansalaisjournalismi tuo ammattilaisille uusia töitä, kun jokapäiväisen kuvamateriaalin tuottaminen jää puoliammattilaisille ja harrastajille. Journalismin perusteet tulisi tämänkin takia tulevaisuudessa laskea kansalaistaitoihin.

Huiput kyllä erottuvat massasta. Laatu nousee aaltona merestä, ammattinsa vanhoihin käytäntöihin takertuvat eivät ehkä enää pääse aallon harjalle.

3.5 Kriisin seurauksia

Syksyllä 2012 Helsingin Sanomien raati oli sitä mieltä, että median murros ei paranna median laatua. Sanomalehtien suurimpana haasteena raatilaisten pitivät laadun ylläpitämisestä kustannuspaineista huolimatta. ”Tietotulvaa jäsentämään tarvitaan yhä ammattilaisia”, HS kirjoitti 28.9.2012. Olen samaa mieltä: laatu kyllä erottuu edukseen.

EU:n rahoittaman laajan tutkimuksen mukaan (Photojournalists – An endangered species in Europe? European Federation of Journalists) vuonna 2009 kuvajournalistien suurimmat ongelmat Suomessa olivat seuraavat:

- Kohtuuttomat sopimukset, joissa vaaditaan kaikki tai ainakin hyvin laajat oikeudet kuvaajalta kustantajalle. Mediatilat alkoivat ensin vaatia näitä sopimuksia kirjoittajilta, mutta nyt yhä enemmän myös valokuvaajilta.
- Lähinnä valtavasta tarjonnasta johtuva matala palkkiotaso. Kuvia tulvii kuvapankeista ja amatööri- tai puoliammattilaiskuvaajilta.
- Freelancer-kuvajournalisteille maksetaan alle työehtosopimuksessa mainittujen vähimmäispalkkojen.

Samantyyppisten haasteiden kanssa painitaan tällä hetkellä kaikissa muissakin Euroopan maissa. Euroopan journalistien kattojärjestö The European Federation of Journalists

lists (EFJ) on esittänyt huolensa kuvajournalismin tilasta (esim. ”EFJ Concerned about State of Photo Journalism in Europe”, 16.12.2008).

Ironista on, että aikana, jolloin kuvat ovat yhä suuremmassa osassa kulttuuri – ja mediaympäristöämme, kuvajournalistit kamppailevat selviytymiskriisissä. Uhkana on ollut kuvajournalismin, kuten muunkin ammattimaisesti tuotetun journalismin painuminen marginaaliin. Mielestäni pahin on kuitenkin jo takana, ja uudet toimintamallit alkavat hiljalleen löytyä. Se on tosin vaatinut kipurahoja.

3.6 Avustaja – eli freelancersopimukset

Vuonna 2012 alkanut Sanoma Magazines Finlandin tarjoama avustajasopimus vaatii freelancerin tuottamaan kuviin (ja tekstiin) kaikki taloudelliset oikeudet ja lisäksi oikeuden uusiokäyttöön kaikissa mahdollisissa medioissa, ilman eri korvausta. Freelancerin odotetaan olevan vastuussa myös kuvattavan henkilön suostumuksesta kuvan esittämisestä muualla kuin alkuperäisessä tarkoituksessa, esimerkiksi konsernin markkinoinnissa. Tähän ei moni kuvaaja ole suostunut. Kuvajournalisti Niklas Meltio kertoi marraskuussa 2012 näin:

2008 alkanut media-alan lama vaikutti negatiivisesti Suomen journalistiseen kulttuuriin. Yhteishenki kuoli ja keikat loppuivat kuin seinään. Uskon että toisessa ajassa mediatalojen avustajasopimukset eivät olisi herättäneet näin paljon kohua. Ennen lamaa uusia asiakkaita oli helppo hankkia, ja töitä oli usein itse asiassa liikaakin. (Meltio, Niklas. Vihreä lanka 20/2012)

3.7 Isosta pieneen

Toimittaja Johanna Vehkoo kirjoitti kesällä 2013 että ison median ja massalehdistön aika saattaa olla ohi. Vehkoon mukaan keskimääräinen sanomalehti käyttää henkilöstönsä vähemmän kuin viidesosan budjetistaan. Rahat menevät paperiin, painamiseen, jakeluun, markkinointiin ja toimitiloihin. Esimerkiksi vuoden 2013 Pulitzer-palkinnon kansallisen sarjan voittanut seitsemänhenkinen organisaatio Climate News julkaisee vain verkossa.

Vehkoo toivoo, että Suomeenkin saataisiin perustettua pieniä yksiköitä, jotka yhdessä toteuttavat journalismin yhteiskunnallista tehtävää. Hän vain on huolissaan hankkeiden rahoituksesta, koska ”kaupallisella puolella on vaikea vakuuttaa ketään siitä, että sisältö on hyvä bisnes” (Journalisti 8/2013). Vehkoo jos kuka siitä jotain tietää, hän kun on vain verkossa julkaistavan, pieniyhteisön toteuttaman Long Play -lehden päätoimittaja. Marraskuussa 2013 Long Play voitti Helsingin Sanomien säätiön Uutisraivaaja-innovaatiokilpailussa suuren summan rahaa julkaisualustan kehittämiseen. Toivon, että alustalla julkaistaan tulevaisuudessa myös laadukkaita kuvareportaaseja.

Mielestäni laadukasta, vakaille yhteiskuntaoloille elintärkeää journalismia ei voida tehdä vain apurahojen ja avustusten varassa. Ruotsissa käytössä oleva valtion lehdistötuki saattaisi olla yksi varteenotettava vaihtoehto journalismin pelastamiselle. Tuetaanhan puolueitakin demokratian nimissä.

Journalismin muutos on totta, eikä sitä voi väistää vaikenemalla. Eri asia on, kuinka paljon puhutaan puitteiden kriisistä, eli siitä millä tavalla journalismia paketoidaan. Murros on tosiasia, mutta se voi olla enemmänkin rakenteen, ja levikin, kuin sisällön kriisi. Pitäisi keskustella enemmän siitä, miten ja missä kuvajournalismi, ja journalismi ylipäänsä, jatkossa paketoidaan, toisin sanoen mitkä ovat sen esiintymiskanavat. Itse näen tulevaisuuden verkossa, sekä laadukkaissa, aikaa kestävässä printtijulkaisuissa. Olen sitä mieltä, että valtion tulisi olla mukana tukemassa uusien julkaisualustojen kehittämistä, demokraattisen tiedonvälityksen nimissä. Long Playn tyyppiset joukkorahoitukseen perustuvat, isoista mediataloista riippumattomat pienet julkaisut tulevat jatkossa menestymään, myös kuvajournalismin alalla. Kriittistä ajattelua tarvitaan jatkossakin, ja uutisten, siis maailman tapahtumien, taustoittamista. Tähän tarvitaan ammattitaitoisia kuvajournalisteja.

4 Kuvajournalismin kuolemasta

“Photojournalism: time of death 11.12. GMT 1st August 2010. Amen”

Kolme vuotta sitten kuvatoimiston johtaja Neil Burgess julisti paljon julkisuutta saaneessa kolumnissaan kuvajournalismin kuolleeksi: (”For God’s sake, somebody call it”, Editorial Photographers United Kingdom&Ireland, 1.8.2010). Burgessin pyörittämä NB-kuvatoimisto edustaa huippukuvaajia kuten Sebastião Salgado. Burgess on myös johtanut Magnum-kuvatoimistoa sekä ollut kaksi kertaa puheenjohtajana World Press Photo -kilpailussa, joten voisi kuvitella hänen tietävän asiasta jotain.

Burgess katsoo maailmaa aikakausi- ja sanomalehtien kustantamisen maailmasta, eikä näe kuvajournalismilla tulevaisuutta. Hänen mielestään nekin harvat teokset, jotka näyttävät kuvajournalismilta, ovatkin lähemmin tarkasteltuina omakustannekirjoja, taideprojekteja tai rahoitus on niihin hankittu apurahoista. Burgessin mielestä aitoa kuvajournalismia on lehdistön rahoittama, paikan päälle varta vasten tilatun kuvajournalistin kuvaamat kuvat. Burgess väittää, että sanoma- ja aikakauslehdet eivät enää rahoita kuvajournalismia, vain toimittajan kirjoittaman tarinan kuvittamista. Hän on huolissaan siitä, että uutistoimistotkaan eivät enää rahoita visuaalista journalismia, ja julisti siksi kuvajournalismin kuolleeksi.

Burgess kuuluttaa, ettei ole pitkään aikaan nähnyt laadukasta kuvaesseeä missään ennen laatulehdiksi mainituissa julkaisuissa. Burgess kaipaa kuvia, jotka kertovat asioista, eikä vain tapahtumista. Hän haluaa kuvallisesti ilmaistuja tarinoita. Burgess sanoo, että silloinkin harvoin, kun valokuvaajat tuottavat julkaistaviksi loistavia tarinoita, kustantajilla ei ole varaa maksaa työstä kunnon hintaa. Burgess väitti, että kuvajournalismia on jo yritetty elvyttää ja tekohengittää, mutta mikään ei auta: hän julisti potilaan kuolleeksi.

Burgess puhui Ison Britannian ja Yhdysvaltojen tilanteesta, mutta onko Suomi samassa jamassa? Luottavatko lehtitalot liikaa tekstiin ja/tai sattumalta paikalle osuvien kansalaisten kuviin, joita kuvatessa ei ole mietitty journalistisia päämääriä? Onko kuvajournalismi todella kuollut?

4.1 Oletetut kuolinkorinat Suomessa

Myös suomalainen ammattimies, useasti palkittu valokuvaaja Hannes Heikura on väittänyt lehtikuvan tulevaisuuden olevan synkkä. Ylen haastattelussa helmikuussa 2013 tämä entinen Helsingin Sanomien arvostettu kuvaaja oli huolissaan kuvajournalismin painoarvosta lehdissä, jotka pullistelevat ”kännyköillä räpsittyjä lukijakuvia”. Uutis-kuuppeja jahdataan myös kuvallisesti, ja kiristynvä nopeus aiheuttaa ”bulkkikamaa”. Kuvaajat ajetaan yksityisyrittäjiksi, jotka kustantavat itse kalustonsa ja kuvausmatkansa, ja kantavat itse taloudelliset riskit. Heikura viittasi myös pieneneviin budjetteihin ja henkilöstmääriin, kun hänkin näki kuvajournalismin kuolevana media-alana (Yle.fi 19.2.2013: ”Hannes Heikura manaa lehtikuvan kuolemaa”).

Lehtikuva on muuttunut. Juuri näin uudet kuvaajat tekevät: kustantavat itse kalustonsa ja kuvausmatkansa. En näe tätä epäkohtana, vaan journalismiin vapautta tuovana asiana. Kuvajournalistit ovat vapaita toteuttamaan oikeiksi valitsemiaan aiheita ja projekteja, eivätkä kulje isojen mediakustantamojen vetonarussa. Pörssiyrityöt julkaisevat journalismia toisenlaisten motiivien takia, ja ovat siksi ehkä ampuneet itseään jalkaan.

Photo Raw -valokuvalehden perustaja ja päätoimittaja Hannamari Shakya sanoi Yle:n uutisissa kesällä 2013, että valokuvaajien ja valokuvan asema on heikentynyt Suomessa. Hänen mielestään ongelma on se, ettei valokuvaajaa arvosteta kuten pitäisi. Shakya näkee tilanteen kiusallisena ja hankalana tekijöille, joista moni ei enää ansaitse elantonsa työllään (Yle.fi 5.7.2013).

Itse näen asian niin, että jos ja kun valokuvaajan työ on muuttunut, täytyy etsiä uusia ansaintakeinoja, eikä jäädä tuleen makaamaan. Täytyy olla entistäkin aktiivisempi ja etsiä itse työtilaisuudet.

Olen eri mieltä Shakyan kanssa, ja väitän että valokuvaa nimenomaan arvostetaan. Näen enemmänkin mahdollisuuksia siinä, että valokuvaaminen ei enää ole vain harvojen yksinoikeus. Lähes kaikilla vauvoista vaariin on mahdollisuus kuvata, ja usein myös julkaista, ja ammattikuvaajan täytyy tunnustaa tämä tosiasia. Valokuva on kaikkialla. Siinä näen mahdollisuuden: pysäyttävät kuvat erottuvat.

Heikura jatkoi löylyttämistä lokakuussa 2013 Journalisti-lehden Kuvaviestikolumnissaan. Parin viikon aikakaus- ja sanomalehtien selailu sai Heikuran tuomitse-

maan: ”Suomalainen lehtikuva on kriisissä”. Heikura luettelee syitä: ei jälkeäkään näkemyksestä, eikä omasta persoonallisesta tulkinnasta. Heikura kaipaa luovia ratkaisuja ja elämyksellistä kuvakerrontaa. Hänen mielestään lehtien sivut ovat visuaalisesti suorastaan surkeita, jopa niin, että ”vakikuvaajien kuvia ei erota edes teknisesti lukijoiden kuvista”. Heikura on lehtiä selatessaan nähnyt vain ”laiskaa alisuorittamista” ja pettymyksiä aiheuttavaa tympeää kuvatarjontaa. Aika kovaa tekstiä, olkoonkin alan ”vanha koirra”. Heikura kertoo hyvään kuvaan tarvittavia taitoja: näkemystä, hetken elämistä, tilanetajua (Journalisti 12/2013). Muita lääkkeitä hänellä ei kriisiin ole antaa.

Näen asian niin, että tulevaisuuden lääke on verkkojournalismi. Uudet alustat tuovat uudet visuaaliset keinot sekä esillepanoon että sisältöön. Mobiili tuo mahdollisuuksia kuvajournalisteille enemmän kuin perinteinen ”vakikuvaaminen” suuren mediatalon suuressa painetussa lehdessä. Aktiivinen itse tekeminen on nykyään mahdollista ja inostavaa.

Heikuran kolumni herätti paljon keskustelua sosiaalisessa mediassa. Esimerkiksi Twitterissä asiasta vaihdettiin mielipiteitä. Sanomalehti Keski-suomalaisen verkkotoiminnan päällikkö Ville Grahn vinoili twiitissään, että ”lehtikuvan taso ilmeisesti romahti hetken jälkeen kun Heikuran itsensä kuvia ei enää julkaistu Hesarissa”

(www.twitter.com/villegrahn 17.10.2013). Ryhmän 11 kuvaaja Konsta Leppänen haaveili paljonpuhuvasti omassa viestissään: ”Olisi hienoa viettää vaikka pari tuntia autenttissa tiloissa kuvaillen”. Se on hänen mukaansa todella harvoin mahdollista (www.twitter.com/konstakuva 17.10.2013). Toisen valokuvaajan, Samuli Ikäheimon mielestä Heikura ei antanut kritiikkiä aivan turhaan. Ikäheimon mielestä lehtikuva on muuttunut viime vuosina enemmän henkilökuvamaisemmaksi, kadottaen hetket (www.twitter.com/sikaheimo 17.10.2013). Tähän on varmaankin osittain johtanut journalismin henkilöityminen ylipäänsä.

Toivoa herättävästi nuori kuvajournalismin opiskelija Elias Lahtinen twiittasi linkin New York Timesin multimediareportaasiin. Hän kysyy, aiheellisesti, olisiko tulevaisuuden kuvajournalismi jotain sellaista (www.twitter.com/EliasLahtine 29.10.2013).

Lahtinen oli kommentoijista eniten oikeilla jäljillä: multimediassa ja verkossa on varmasti tulevaisuuden avaimet.

4.2 Kuvaamisen motiiveista

Kuvajournalisti Niklas Meltio sanoi lehtihaastattelussa marraskuussa 2012, että (kuvajournalistin) ammatti ei ole niille, jotka haluavat rikastua.

Jos ei ole intohimoa tekemiseen, ei ole tämän työn arvoinen (Meltio, Niklas. Vihreä lanka 20/2012)

Meltio kertoi myös, että hänelle itselleen kuva on vain työkalu, jolla hän tarinaa kertoo. Kuva itsessään ei hänelle merkitse “mitään” (Vihreä Lanka 30.11.2012). Meltio on myös luonnehtinut, että Suomessa ymmärrys kuvajournalististen kuvasarjojen tekemiseen on kasvanut vasta viime aikoina, muutaman vuoden sisällä. Hänen mukaansa sellainen kuvajournalismi, jossa pelkillä kuvilla kerrotaan tarinaa, on tähän asti ollut Suomessa poikkeuksellinen ilmaisumuoto (Journalisti 11/2013).

Voisiko ajatella, että edellinen kuvajournalismin kultakausi Suomessa oli 1950- ja 60-luvuilla, ja elää uutta renessanssia vasta nyt, 2010-luvulla?

Näyttää siltä, että puheet ja ennustukset kuvajournalismin kuolemasta ovat vahvasti liioiteltuja ja provokatiivisia. Tutkimukseni yhtenä hypoteesina pidin kysymystä onko kuvajournalismi kuollut. Ilokseni olen tutkimukseni myötä päässyt todistamaan uutta versovaa ja vakaana hengittävää kuvajournalismia.

Mitä työn tekemiseen ja sisällön tuottamiseen tulee, huomaa että intohimo pelkästään kuvaamiseen ei riitä. Substanssitaitojen lisäksi kuvajournalistilla, ja journalistilla yleensäkin, täytyy olla syvempää tietämystä ja mielenkiintoa maailman tapahtumiin ja halua vaikuttaa osaamisensa avulla. Intohimo elämään pitää havaintoaitit valppaina.

5 Varjosta valoon

Vielä keväällä 2011 suomalainen kuvajournalismi sai (taas) piiskaa. Vuoden lehtikuvien valinnassa mukana ollut tanskalaisen Danish School of Media and Journalism –koulun johtaja Søren Pagter lausui, että Suomessa ei tehdä yhtä laajasti hyvää kuvajournalismia kuin Tanskassa. Journalisti-lehden haastattelussa hän luetteli, että suomalainen kuvajournalismi on kovin perinteistä ja vakaata, koulutuksen ja harjoituksen puute näkyy kuvissa, ja että kuvaaminen on erittäin keskittynyttä kotimaahan (Journalisti 5/2011). Silloin selitykseksi tarjottiin muun muassa sitä, että vain harvoilla suomalaisilla kuvajournalisteilla on varaa lähteä keikoille ulkomaille. Tämä asia on nyt muuttunut. Raha ei välttämättä liiku sen enempää kuin pari vuotta sitten, mutta kentälle on saatu rohkeampia kuvaajia, jotka hankkivat rahoituksen ja – lähtevät.

Siinä missä suomalainen taidevalokuva on jo jonkin aikaa menestynyt kansainvälisesti, Suomen Lehtikuvaajat ry:n puheenjohtaja Jari Tikka ennustaa myös dokumentaarille kuvaukselle menestystä lähitulevaisuudessa: ”Viiden vuoden päästä Suomen huippukuvaajat näkyvät maailman huippulehdissä. Nyt rakennetaan kontakteja kansainvälisiin kuvatoimistoihin” (Vihreä Lanka 20/2012).

5.1 Tulevaisuuden toivoja: Hujanen

”Lähdin tyttöystäväni ottamalla opintolainalla Japaniin sekoilemaan 70-vuotiaan joulupukin kanssa”, kertoi kuvausreissustaan vapaa valokuvaaja Touko Hujanen Vihreän Langan artikkelissa vuoden 2012 lopulla. Haaga-Helian journalismiseminaarissa huhtikuussa 2013 Hujanen avasi lisää, että matka oli taloudellinen katastrofi ja muutenkin varsin kaoottinen. Kukaan ei kuvia tilannut, mutta sittemmin Joulupukki-kuvia on julkaissut ainakin Kuukausiliite, Venäjän Esquire sekä Time.

Hujanen valotti seminaarissa myös, että joulupukkimatkalla hän ymmärsi näkemyksiensä painavasta ja merkityksellisestä valokuvauksesta olevan muuttumassa. Toinenkin muutos lähti käyntiin nimenomaan joulupukkireissun myötä. Lehtikuvaajana hän oli aikaisemmin tottunut jättämään kuvat taakseen keikan tehtyään, mutta joulupukkikuvat jatkoivat elämäänsä näyttelyssä, kirjassa ja verkossa.

Projekti poiki Hujaselle runsaasti yhteydenottoja ja työtilaisuuksia, Hujanen kertoi seminaarissa (Hujanen, T. 25.4.2013). Hän on esimerkiksi kuvannut Seinäjoen tango-markkinoita The New York Timesille.

Hujasella on pitkäaikaisia projekteja muun muassa Aasian megakaupungeissa, jonne hän lähti alunperin kuvauskeikalle Raha-automaattiyhdistyksen asiakaslehden lähettämänä.

Hujanen valittiin vuoden 2011 lehtikuvaajaksi 25-vuotiaana. Hän ennustaa, että Suomesta tulee pieni kuvajournalismin suurvalta, Tanskan ja Hollannin jalanjäljissä (Vihreä Lanka 20/2012). Siihen en näe esteitä.

Joulupukki Japanissa. Kuva: Touko Hujanen.

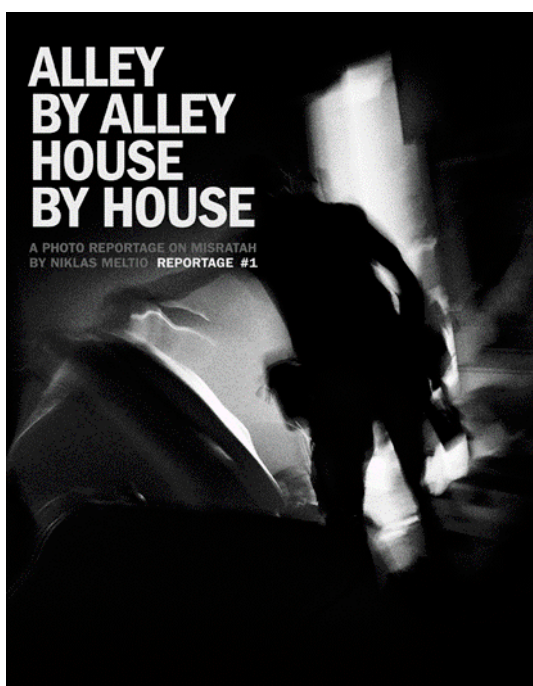

5.2 Tulevaisuuden toivoja: Meltio

Valokuvaajana itseoppinut, kolmekymppinen Niklas Meltio aloitti kuvajournalistin uransa Romanian matkalla vuonna 2006. Sopimus yhdysvaltalaisen Corbis-kuvatoimiston kanssa on tuonut hänelle kansainvälistä näkyvyyttä ja työtilaisuuksia ulkomaisille viestimille. ”Usein Suomesta saamalla palkkioilla kuittaa reportaasimatkojen kulut, ja palkan otan ulkomailta”, Meltio kertoi syksyllä 2012 (Vihreä Lanka 20/2012). Hänelläkin on kuvia kattavasti esillä verkkosivuillaan.

Meltio palkittiin parhaana kuvaajana Visa Pour L’Image –festivaaleilla Ranskassa syksyllä 2013. Voitto tuli viiden Syyria-kuvan sarjalla, jotka oli koostettu Helsingin Sanomissa julkaistuista kuvareportaaseista. Hän on kuvannut paljon Lähi-idän kriisialueilla. Syyriassa hän on vierailut jo kuusi kertaa.

Mielestäni suomalaismediassa annetaan liian siloteltu ja kiltti kuva sodasta. Minä haluan kertoa tarinan juuri sellaisena kuin sen siellä näin. Minun mielestäni aamiaispöydässä voidaan hyvin näyttää silvottuja ruumiita, jotta ihmiset tietäisivät, mitä sota oikeasti on (Meltio, Journalisti 1/2012).

Meltion laaja kuvareportaasi julkaistiin Reportage Magazine –numerossa marraskuussa 2011. Lehti on hyvä esimerkki uudenlaisesta tavasta julkaista kuvajournalismia. Lehden numeron voi tilata kotiin 20 eurolla. Kuva: www.niklasmeltio.org

5.3 Tulevaisuuden toivoja: Koutaniemi

Meeri Koutaniemi valittiin vuoden 2012 lehtikuvaajaksi. Lisäksi hänen kuvansa voittivat maaliskuussa 2013 vuoden lehtikuvan (tsetsenialainen pakolainen Suomessa), vuoden henkilökuvan (sama kuva tsetsenialaisesta naisesta), vuoden multimedian (HIV-positiivisesta meksikolaisesta prostituoidusta) ja vuoden ulkomaisen reportaasin palkinnot (pakkoavioliittoja paenneista kenialaisista tytöistä turvakodissa). Melkoinen potti 25-vuotiaalle freelancerille.

En kutsu tätä työksi. Tämä on minun pieni yhteiskunnallinen panostukse-
ni (Koutaniemi, Vihreä Lanka 20/2012)

Koutaniemi tekee dokumentaarista työtä hyvin laajasti. Hän on työskennellyt yhdessä muiden muassa espanjalaisen toimittajan ja meksikolaisen ohjaajan kanssa, kuvaten sekä valokuvaa ja liikkuvaa kuvaa. Hän on esimerkiksi kuvannut meksikolaisia aids-potilaita ja Thaimaassa kaatopaikalla asuvia Burman pakolaisia. Hän on opettanut valokuvaamista nuorille namibialaisille naisille ja puhunut seminaareissa ja medioissa sananvapaudesta ja pakolaisten ahdingosta.

Koutaniemi on kertonut useissa lehtihaastatteluissa, kuinka hän keväällä 2012 sai post-traumaattisia oireita kokemuksistaan inhimillisen hädän keskellä. Kun hän esimerkiksi silitti karkeaa kangasta, tuntui se kuolleen aids-potilaan iholta meksikolaisessa parantolossa. Kun hän sulki roskapussin, tulvahti hänelle tuoksu thaimaalaiselta kaatopaikalta, jossa ihmiset asuivat. Koutaniemi oli ajautunut työnteossaan burnoutiin.

Pienen tauon jälkeen hän matkusti taas, tällä kertaa Boliviaan, ja tuli jälleen kiitolliseksi ja onnelliseksi elämästään (Maailman Kuvalehti 2/2012). Marraskuussa 2012 hän kertoi haastattelussa alkaneensa vaalia herkkyyttä burnoutina jälkeen, ja ”ottavansa kaiken henkilökohtaisesti” (Vihreä Lanka 20/2012). Minusta tämä kertoo intohimoisesta suhtautumisesta työhön ja sen vaikutuksiin.

Koutaniemen kuvareportaaseja on julkaistu muiden muassa Imagessa, Maailman Kuvalehdessä, Monde Diplomatiquessa, Photo Raw –lehdessä, Suomen Kuvalehdessä,

Voima-lehdessä ja ulkomaisissa aikakauslehdissä, sekä printissä että verkossa. Uusia työtilaisuuksia on osaltaan tuonut sopimus italialaisen Echo-kuvatoimiston kanssa. Juttu ghanalaisten tyttöjen jalkapalloilusta syntyi Suomen Plan -säätiön matka-apurahalla:

MaailmanKuva 11/2013. Kuvat Meeri Koutaniemi, teksti Kukka Ranta.

”Tavoitteeni on tehdä sellaisia kuvaprojekteja, jotka eivät päädy helposti mediaan”, Koutaniemi kertoi Suomen aikakauslehdentoimittajain liiton Lööppi-lehdessä keväällä 2012. Koutaniemi sanoi myös, että hänen mielestään yhteiskunnallista keskustelua pölyssä pidetyistä teemoista tulisi provosoida pontevasti. Jutussa hän kertoi myös syyn valinnalleen työskennellä freelancerina: silloin hän voi itse valita projektinsa ja kuvattavansa, eikä hänen tarvitse sitoutua medioiden omiin esittämistapoihin (Lööppi 2/2012). Tämä on tärkeä huomio.

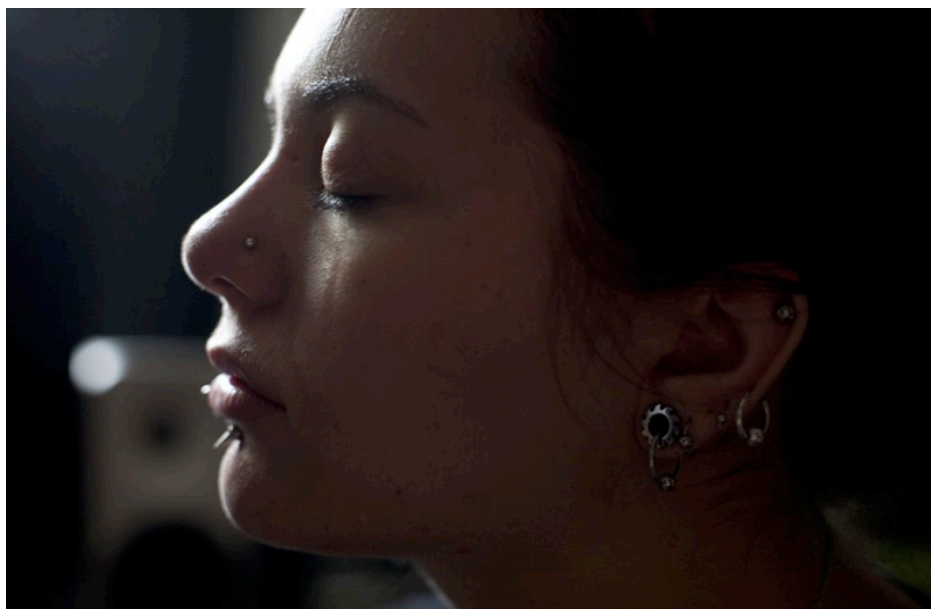
Lokakuussa 2013 Koutaniemen kuvasarja kenialaisista, naisten ympärileikkausta vastaan taistelevista maasaityöistä julkaistiin CNN kuvablogissa. Tämä on hieno esimerkki tulevaisuuden kuva-alustoista: kansainvälinen, paljon seurattu ja tyylikäs.

Lokakuussa 2012 Koutaniemi sai (Libyassa 2011 kuolleen) sotakuvaaja Tim Hetheringtonin nimeä kantavan tunnustuspalkinnon. “Se kannustaa minua: haluan olla minulle

annetun kunnian arvoinen”, Koutaniemi sanoi lehtihaastattelussa (Vihreä lanka 20/2012).

Kyse on pitkäjänteisestä poliittisesta rauhantyöstä. Vasta näiden ihmisten tarinoiden jakamisen jälkeen voimme keskittyä tilanteiden parantamiseen (Koutaniemi, Kymen Sanomat 24.5.2012).

Uusi kansainvälisyys on mielestäni hieno asia. On hyvä, että kuvaajat ovat samaan aikaan avoimia ulkomaiden ihmisille ja asioille, sekä tekevät töitä myös kotimaassa. Pelkästään sota- ja konfliktialueilla ei ole inhimillistä hätää, tai muita päivänpolttavia asioita, joita pitäisi nostaa julkisuuteen. Tästä hyvänä esimerkkinä on mielestäni Vuoden multimedia 2011 –palkinnon saanut Marjaana Malkamäen teos Sisareni Sara, joka kertoo tarinan tekijän paniikkihäiriöstä kärsivästä sisaresta.

Kuva: Marjaana Malkamäki, teoksesta Sisareni Sara. www.vuodenlehtikuvat.fi/2011

6 Yhteisöllisyyden voimaa

Lehtikuvaajien yhdistyksen puheenjohtaja Jari Tikka kertoi loppuvuonna 2012, että printtimedian alasajo on vapauttanut ja pakottanut kuvaajia tekemään omia projekteja. Matkustamisen ja kuvaamisen kustannusten halventuminen on myös osaltaan nostanut suomalaista dokumentaarista kuvausta uuteen kukoistukseen. Kuvaajat tekevät omilla rahoillaan näyttäviä sarjoja missä päin maailmaa tahansa (Vihreä Lanka 20/2012: ”Vapailla markkinoilla”).

Vapaat kuvaajat ovat taistelleet viimeiset neljä vuotta ainakin Sanoma-konsernin (Sanoma News ja Sanoma Magazines), A-lehtien, Alma Median ja Bonnierin kanssa avustajasopimuksista, joissa kuvaajalta vaaditaan kaikki taloudelliset tekijänoikeudet, mutta jätetään hänet juridiseen vastuuseen kuvan käytöstä.

6.1 Kuvaajakollektiivi 11

Ei niin huonoa ettei jotain hyvääkin. Valokuvaaja Touko Hujanen kertoi haastattelussa 2012, että pelin raaistuminen, siis tekijänoikeussota, sai kuvaajat reagoimaan yhdistymällä (Vihreä Lanka 20/2012). Hujanen kertoi, kuinka kuvaajat alkoivat rakentaa uutta kuvajournalismin henkeä, esimerkiksi kuratoimalla toisilleen kuviaan. Hujanen perusti kesällä 2011 kuvaajakollektiiviin ”11”, johon hänen lisäksi kuuluu kymmenen muuta nuorta kuvaajaa: Alekski Poutanen, Arttu Muukkonen, Evelin Kask, Maija Tammi, Meeri Koutaniemi, Miisa Kaartinen, Ossi Ahola, Rami Hanafi ja Sakari Piippo. Hujanen kertoo itse etsittyneensä taidevalokuvan pariin kun kaikki työt hetkeksi lopuivat hänen kieltäytyttyään Sanoman avustajasopimuksesta (Vihreä lanka 20/2012). Kokeilu osoittautui menestykseksi: vuonna 2012 hänellä oli kahdeksan näyttelyä. Valokuvataiteen museo on ostanut hänen kuviaan pysyviin kokoelmiinsa. Hujanen on siis hankkinut elantoa taidevalokuvalla.

Ryhmä 11 tuottaa vuosittain kuvateoksia ja näyttelyitä yhteisestä teemasta. Vuonna 2013 he järjestivät ryhmänäyttelyn Suomen Valokuvataiteen museolla Helsingissä.

Keväällä 2013 ryhmä palkittiin Patricia Seppälän säätiön kuvajournalistipalkinnolla. Ensimmäistä kertaa tunnustus annettiin nuoren polven kuvaajille. Säätiön edustaja kommentoi, että säätiö päätti elämäntöiden sijasta sijoittaa tulevaisuuteen ja että palkinto tuli myös kollektiivin yhteistyöhön perustuvasta työtavasta (HS 22.3.2013: ”Suomen suurin valokuvapalkinto 11-kollektiiville”).

Oman määritelmänsä mukaan 11 on lähtenyt ajamaan uuden suomalaisen kuvajournalismin asiaa ja aikoo viedä sitä maailmalle. Verkkosivullaan julkaistun manifestinsa mukaan he ”etsivät uusia tekemisen tapoja ja haastavat dokumentaarisen valokuvan rajoja tarkastelemalla taiteen ja dokumentarismien rajapintaa”. Ryhmä haluaa tehdä dokumentaarista valokuvasta lähestyttävämpää, ”niin pistävää ja innostavaa, että kuka tahansa voi siihen tarttua”. He haluavat korostaa valokuvallisen kerronnan avoimuutta. Ryhmä myös uskoo, että ”suomalaisen dokumentaarisen valokuvan tulevaisuus on yhteistyössä ja voimakkaassa yhteisessä liikkeessä” (www.yksitoista.fi).

Mä en odota että mulle soitetaan jos mä ole ensin tehny jotain (Hujanen, T. 25.4.2013)

Touko Hujanen kertoi puheenvuorossaan journalismiseminaarissa 25.4.2013 ryhmän motiiveista. Työskentelyn ydin kaikilla 11-kollektiivin jäsenillä on pitkäjänteisissä dokumenttiprojekteissa, joille ei varsinaisesti ole valmista tilausta, ei paikkaa mihin olisivat menossa julkaistaviksi. Hujanen kertoi ajatuksena olevan, että dokumentaarinen valokuva on ”joka paikassa”. Sen pitää olla taidenäyttelyssä, kirjoissa, uusmediajulkaisuissa ja perinteisessä mediassa. Hujanen sanoi, että suunta on muuttunut: töiden kautta tilaajat löytävät myös kuvaajat. Tässä aktiivisessa otteessa on juurikin tulevaisuuden menestyksen avain, kun vakituinen työ on harvojen herkkua.

6.2 Muita ryhmiä

DocImage on ryhmä, jonka tuottajana toimii kuvajournalisti Kari Kuukka. Ryhmä keskittyy erityisesti multimedian edistämiseen. Tarkoituksena on tuoda Suomeen multimediaosaamista ja julkaista nuorten tekijöiden töitä (www.docimages.org).

Helsinki Street - kollektiivi tuo esiin uutta katukuvausta. Mukana on osittain samoja tekijöitä kuin 11-kollektiivissa. Verkkosivullaan he kertovat, että ”katuvalokuvaus on kävelemistä – ensisijaisesti ei minnekään. Helsinki Street haluaa kannustaa kävelemään vähemmän kohti jotakin ja enemmän kohti ei mitään” (www.helsinkistreet.fi). Tekijät ilmoittavat haluavansa olla ”vähemmän ajankohtaisia” ja epädynaamisia aikana, jolloin kaikilla täytyy olla tarkasti harkittuja pitkäaikaisia projekteja.

Kuva: Evelin Kask. www.helsinkistreet.fi

7 Tulevaisuuden syväterävyyttä

Uskon, että laadukas kuvajournalismi löytyy tulevaisuudessa enimmäkseen laatujulkaisuista. Laadukas kuvajournalismi on koskettavaa ja mieleen jäävää. Se kertoo tarinaa ilman kuvatekstiäkin. Laadukas kuva ei ole kertakäyttöinen, vaan se kestää aikaa kuin laadukas design: se on käsityötä ja sydämellä tehty. Laadukas julkaisu on asiantuntevasti mietitty ja toteutettu kokonaisuus, esimerkiksi taitto ja (mahdollinen) paperi ovat huipputasoa.

7.1 Uudet alustat

Valokuvaaja ja bloggari Peter Forsgårdin mielestä kuvajournalismin tulevaisuus on muualla kuin painetuissa lehdissä, esimerkiksi multimediasa. Hän uskoo kuvajournalismin uuteen nousuun digitaalisissa julkaisualustoissa, kuten iPadissa ja WeTabissa: “Uudet esittämistavat mahdollistavat uudenlaisen lähestymistavan”, hän kirjoitti blogiinsa elokuussa 2010. Forsgård ideoi myös, että kuvareportaasit voisivat elää Long Playn tyyppisen mallin tukemana, perinteisen median ulkopuolella (Peter F. 25.2.2013).

Omasta mielestäni kuvajournalismin täytyy elää myös valtamediassa, sillä on demokraatialle ja kansalaisten kuvanlukutaidolle vaarallista jos laadukkaasta (kuva)journalismista tulee vain harvojen herkkua. Valtamedialla tarkoitan esimerkiksi aikakauslehtiä. Kaipaan Suomeen 1960-luvun Viikkosanomien kaltaista perusteellisesti asioita käsittelevää, ja kuvajournalistisesti korkeatasoista lehteä.

Digitaalisten kameroiden lisäksi alaa mullistavat tablettitietokoneet ja muut mobiililaitteet. “Teknologialla on valtava merkitys kulttuuriin”, sanoo blogissaan kuvajournalisti ja valokuvan tutkija Hanna Waselius (Unohtunut kuvaaja 15.3.2013). Hän muistelee kirjoituksessaan omia opiskeluaikojaan 1980-luvulla, kun kaikki rahat menivät kalustoon ja filmiin. Nykyään on siinä mielessä helpompaa, halvempaa ja vähemmän myrkyllistäkin.

7.2 Mahdollisuudet tableteissa

Toukokuussa 2013 jo 16% suomalaisista omisti tablettitietokoneen (TNS Gallup: Mobile Life 2013). Suosio jatkaa kasvuaan, sillä myynti yli kaksinkertaistui vuoden takaisesta (Yle.fi uutiset 23.10.2013).

Ainakaan vielä vuonna 2012 lehdet eivät osanneet täysin hyödyntää uuden teknologian, tabletin, tuomia mahdollisuuksia uudenlaiseen kuvajournalismiin. Pirita Männikön tutkimuksen mukaan, ainakin vielä vuonna 2012, suomalaiset aikakauslehdet toistivat melko uskollisesti printin visuaalisia ratkaisuja tablettiversioissaan. Vaikka jotkut lehdet hyödynsivät muita laajemmin uuden julkaisualustan teknisiä mahdollisuuksia, kuvajournalismin kannalta kovin suuria irtiottoja printistä ei vielä tehty (Männikkö, Pirita. Kuvajournalismi suomalaisten aikakauslehtien tablettiversioissa. Haaga-Helia opinnäytetyö 2012). Kuvareportaaseja julkaistiin tabletilla yhtä vähän kuin printtinä (Männikkö, 54). Monilla mediataloilla pitäisi olla kohtuulliset mahdollisuudet investoida kuvajournalismiin, mutta mahdollisesti turvallisuushakuisuudessaan eivät sitä tee. Uusia julkaisualustoja olisikin hyvä ajatella kokonaan omanlaisina medioina, eikä vain kopioida printtilehteä verkkoon (Männikkö, 55–56).

Uskon tässä tapahtuvan muutoksen vuoden, kahden sisällä.

7.3 Muita areenoita

Hollantilainen valokuvakonsultti Adriaan Monshouwer toimi World Press Photon juryssä vuosina 1991–2003. Keväällä 2013 Monshouwer kertoi lehtihaastattelussa, että valokuvaajalle ei enää nykyään riitä, että ottaa hyvän kuvan ja myy sen lehdelle. Uusiksi tulonlähteiksi hän mainitsee kirjat, luennoinnin ja uudet nettiin syntyvät yleisöt, sekä nettimainonnan. Hän näkee yhtenä tulevaisuuden ansaintamahdollisuutena erilaisten yhteisöjen luomisen, esimerkiksi niin että valokuvaaja perisi kymmenen euron kuukausimaksun jokaiselta ihmiseltä, joka saa katsoa verkkosivulta hänen kuviaan. Tämä toimii jo etenkin multimedia-esitysten kohdalla. Esimerkiksi yhdysvaltalaisen digitaalisen tarinankerronnan Media Storm -yrityksen välittämiä laadukkaita dokumentaarisia multimediaa pääsee katsomaan 2,99 dollarin hinnalla. Kartoitukseni perusteella tulevaisuudessa tämänlainen ansaintatapa yleistyy kuvajournalismin alalla enemmän.

Monshouwer oli myös sitä mieltä, että yrittäjä-valokuvaajalla on paremmat pärjäämisen ja vapauden säilyttämisen mahdollisuudet, jos hän pitää kustannukset kurissa ja karsii kuluja esimerkiksi perustamalla yhteisöjä ja ostamalla kimpassa ainakin erikoisempaa välineistöä. Lisäksi hän antoi vinkkeinä suomalaisille kuvaajille muun muassa suhteiden arvostamisen, portfolion merkityksen, peräänantamattomuuden, sekä ohjeen kuvata niitä asioita joita rakastaa, sekä kuvata myös Suomen ulkopuolella, jos haluaa menestyä kansainvälisesti (Journalisti 4/2013: “Valokuva on aina valhe”).

Kuvajournalisti Kari Kukka manasi talvella 2013 kolumnissaan, että kuvajournalismia ei ole “riittävän hyvä” lukijan kuva, tai Flickrin arkistokuva. Niillä voi kuvittaa juttua, mutta ne eivät ole uskottavaa ja rehellistä kuvallista kerrontaa, siis kuvajournalismia (Journalisti 1/13). Kesällä 2013 Kuukka ennusti Journalisti-lehdessä, että tulevaisuudessa uutisella ei ole enää rahallista merkitystä. Kuukan mukaan ammattijournalistia ei tulevaisuudessa enää tarvita vastaamaan mitä, missä, milloin, vaan tarvitaan ymmärrystä lisääviin kysymyksiin ‘mistä tämä johtuu’, ‘mihin tämä johtaa’ ja ‘mitä tämä merkitsee minulle’ (Journalisti 6/2013: “Tulevaisuuden työkalupakki”). Marraskuussa 2012 Kuukka ennusti, että kun vanhat mediakanavat hiipuvat alan kriisissä ja tasapaksua kuvaa työntyy “joka tuutista”, tarve erottua massasta kasvaa, koska kuvaa kuitenkin käytetään enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Silloin pääsee laatu esille, ja alkaa puhe sen tekijöistä (Journalisti 21/2012). Kuukka antoi esimerkiksi Reutersin kuvasivuston The Wider Imagen, jossa kuvaajat ovat henkilöinäkin suuressa roolissa. Reuters kertoo nettisivullaan, että heidän kuudensadan kuvajournalistinsa maailmanlaajuinen verkosto tuottaa 1600 kuvaa päivässä. Määrä ei korvaa laatua, mutta Reutersilla on mielestäni sitäkin. Uskon ja toivon tapahtuvan niin, että laatu nousee tavallisuuden ja keskinkertaisuuden massasta. Syvällisempää analyysia uutisista tarvitaan.

Tutkija, visuaalisen viestinnän dosentti ja valokuvataiteilija Hannu Vanhasen mielestä kuvajournalistin status on noussut samalla kun visuaalinen kulttuuri on vallannut alaa kirjoitetulta kulttuurilta (Vanhanen 2010, 121). Vanhanen tosin pitää Vuoden lehtikuva-kilpailua korkeakulttuurisena ilmiönä, journalistisen valokuvan taidenäyttelynä. Hänen mielestään siinä palkitaan valtajournalismia ja erikoisuutta, ja että kilpailu ylläpitää tietynlaisia ideaaleja ja kuvasisältöjä (Vanhanen 2010, 109–110).

Minusta Vuoden lehtikuva puolustaa kyllä paikkaansa lehtikuvan suuren yleisön tietoisuuteen saattamisen areenana. Palkinnot tuovat alalle medianäkyvyyttä.

Vanhanen myös kaipaa kuvajournalismiin näkyviin omaa ilmaisua, tyyliä ja persoonallisuutta. “Valokuva on mielenilmaus, jonka valokuvaaja ottaa haltuun esteettisesti”, hän kiteytti blogissaan maaliskuussa 2012 (Absoluuttinen kuvasilmä 28.3.2012).

Janne Seppänen muotoili Rajat ja Rajapinnat -konferenssissa Kiasmassa vuonna 2009, että koska kuva ja sen rooli muuttuu, on ehkä tarpeen, että myös valokuvaajat alkavat ajatella kuvaa monipuolisemmin. Ei ole enää journalismikuvaa tai taidekuvaa, koska saman kuvan pitää pystyä toimimaan monissa eri medioissa. Kuvajournalistit voisivat pyrkiä ajattelemaan töitään teoksina, joilla on useita ulottuvuuksia ja tiloja perinteisen sanomalehtimedioiden ulkopuolella. Galleriassa myytävän valokuvateoksen hinta on monikymmenkertainen lehtikuvaan verrattuna (Hujanen, E. 6). Tässä nuoret kuvajournalistit ovat edelläkävijöitä, he ovat ajatelleet painetun lehtilaatikon ulkopuolelle.

Touko Hujanen sanoi Journalistin haastattelussa keväällä 2013, että nykyajan dokumentaarinen kuva ei voi elää pelkästään lehtikuvana. Koska julkaisijoita pitkille dokumenttiprojekteillemme ei nykyään paljon löydy, Ryhmä 11 järjestää taidenäyttelyitä ja multimedialokonaisuuksia. He ovat myös julkaisseet oman paperilehden, ja suunnitteilla on ollut valokuvasarjojen ulkonäytöksiä (Vihreä lanka 20/2012).

Tämä on loogista jatkumoa yhteiskunnan kameraistumiselle.

7.4 Ammattilaisten visioita tulevaisuudesta

Marraskuussa 2013 avasin keskustelun kuvajournalismin tulevaisuudesta Facebookin Näkyvä valo/Visible light –ryhmässä. Ryhmä on tarkoitettu “kaikille valokuvan ystäville”, ja siihen kuuluu useita kiinnostavia alan ammattilaisia. Ryhmä on hyvä esimerkki tulevaisuuden verkostoitumisesta, mielipiteiden ja kokemusten vaihdosta sekä työtilaisuuksien jakamisesta sosiaalisessa mediassa.

Kysyin, missä ja mitä kuvajournalistit itse arvelevat tekevänsä kahden, ja entä viiden vuoden kuluttua. Ilokseni sain heti analyyseja tulevaisuudesta.

Tatu Blomqvist on helsinkiläinen kuvajournalisti ja opettaja, joka on kuvannut esimerkiksi Suomen Punaiselle Ristille, Amnesty Internationalille, Suomen Pakolaisavulle ja ulkoministeriölle. Hän on opiskellut kuvajournalismin lisäksi kehitysmaatutkimusta, kansainvälistä politiikkaa ja valtio-oppia. Siinä mielessä hän on uuden suomalaisen dokumentaarisen kuvauksen prototyyppi: kiinnostunut kokonaisvaltaisesti maailman asioista ja työskentelee vaikuttaakseen esimerkiksi ympäristönsuojeluun, konfliktinhoitoon ja humanitaarisiin kysymyksiin. Blomqvist kertoi Facebookissa, että hän uskoo kahden vuoden päästä tekevänsä samaa kuin nyt, mutta järjestöille. Hän kertoo omistavansa myös toiminimen, “jos alkaa ahdistaa”. Missä olet kahden, entä viiden vuoden kuluttua, Tatu?

Uskon reissaavani kuvaamassa mulle tärkeitä aiheita. Uskon, että viiden vuoden päästä myös, mutta toivottavasti enemmän omien, omalähtöisten projektien parissa. En pidä sitä yhtään epärealistisena, mutta luulen, että videolla on entistä suurempi osa kokonaisuudessa. Mahdollisuus mielenkiintoisiin julkaisutapoihin verkossa on jo nyt pienten porukoiden näpeissä---enkö näe mitään syytä miksi kehitys lakkais. (Blomqvist, T. 7.11.2013)

Blomqvist arvelee myös, että alalle tulee lisää pieniä toimijoita ja kollektiiveja. Hän arvioi, että julkaisijakunta laajenee lehdistä järjestöihin ja säätiöihin, joissa hänen mukaansa kuviin ja tarinoihin laitetaan koko ajan enemmän voimavaroja. Blomqvistin mukaan lehdistö on murroskriisissä kuvajournalismista riippumatta, kuvat sinällään kiinnostavat ja niistä ollaan valmiita maksamaan.

Olen samaa mieltä Blomqvistin kanssa. Järjestöjen julkaisuissa näkee hienoa kuvajournalismia, joka on osittain kadonnut valtamediasta.

Kuvat yllä: Tatu Blomqvist

Kuvajournalisti, DocImage -multimediayrityksen perustaja Kari Kuukka arveli keskustelussa, että ”oikea” kuvajournalismi siirtyy muualle, ”kun isot toimijat juoksevat vain rahan perässä”. Kuukka arvioi tulevaisuuden valoisaksi. Itse hän arvelee kahden vuoden päästä työllistävänsä itsensä lisäksi pari muutakin ihmistä. Hän uskoo, että hyvälle kuvajournalismille on tulevaisuudessa varmasti tilausta. Hän näkee ironisena sen, että ”tulevaisuudessa ratkaisee laatu eikä halpuus, joka tätä aikaa leimaa ja jonka nimeen perinteiset toimijat vannovat”. Kuukan mielestä on tärkeää erottua massasta, fokusoida siihen minkä varmasti osaa ja kehittyä tarinallaan viestiä kertovaksi huipuksi.

Tärkeintä on mitä tekee ja se jota tekee on laadukasta ja ainakin itselle tärkeää (Kuukka, K. 8.11.2013)

Valokuvaaja, yrittäjä Martti Ojama kertoi omassa vastauksessaan, että valokuva-alan muodonmuutos on väistämätön seuraus teknisestä kehittämisestä ja ennen kaikkea mediavälineiden muuttumisesta. Hänen mukaansa printtimedian osuus kuvajournalismissa ja kaikessa muussakin kuvatuotannossa kutistuu kiihtyvällä tahdilla. Hänkin ennustaa, että kuvan käyttö mediassa ei vähene, vaan päinvastoin se kasvaa vielä entisestään ja täydentyy muun tyyppisellä multimediämateriaalilla.

Muutokset tietävät vain sopeutumista uuteen ympäristöön ja elämä jatkuu (Ojama, M. 9.11.2013).

Toivoa siis on, runsaasti. Kuvajournalismin julkaisupaikka muuttuu, mutta sisältö kukoistaa. Laadusta ihmiset ovat valmiita maksamaan. Kuvajournalismia nähdään, ja siitä käydään keskustelua verkossa.

8 Johtopäätöksiä

Alaa kartoitettuani näyttää siltä, että Suomeen tarvitaan lisää rohkeutta julkaista enemmän ja erilaista kuvajournalismia. Tarvitsemme vähemmän tusinatavaraa, siis yhdenkiviä kuvia. Suomeen tarvitaan uudenlaista kuvamaailmaa, jotta ihmiset oppivat jälleen lukemaan mediaa ja kuvaa. Mediakasvatus on tulevaisuudessa laajemmin esillä.

Toivon myös oman kouluni Haaga-Helian jatkossa opettavan enemmän ja syvällisemmin kuvajournalismia ja kuvanlukutaitoa.

Kuvajournalismia Tampereen yliopistossa opiskelleet valokuvaajat ovat esittäneet turhautunutta kritiikkiä opinnoistaan. Muiden muassa Meeri Koutaniemi on kertonut mediassa, että opinnot keskittyivät liiaksi tekniikkaan, ja esimerkiksi keskustelu kuvajournalismin yhteiskunnallisesta funktiosta jäi vähiin. Kuvallisia esikuvia ei haettu ulkomailta, vaan jäätin sisällöllisesti Suomen rajojen sisälle (Maailman Kuvalehti 12/2012 ja Basso.fi 27.9.2012). Journalisti-lehden kyselyssä vuonna 2013 Tampereen opiskelijat olivat kaikkein kriittisimpiä. Vastauksissa koulutusta moitittiin kunnianhimmottomaksi ja jopa naurettavaksi (Journalisti 6/2013). Toivon koulutuksen suunnan muuttuvan rohkaisevammaksi.

Kuvajournalistin, ja journalistin ylipäänsä, pitäisi olla nyt erittäin aktiivinen ja kehittää tulevaisuuden mediaa. Kuvajournalistin työ on muuttunut, ja alan viidakossa on monenlaista yrittäjää. Tämä tarkoittaa, että kuvajournalistin täytyy etsiä uusia ansaintakeinoja, eikä jäädä viidakon aluskasvillisuuteen makoilemaan, keikkaa odottamaan. Nuoren polven kuvajournalistit ovat etsineet ja löytäneet ilmaisulleen inspiraatiota ja kohteita myös ulkomailta. Maailma on laaja, eikä rajoitu vain kotimaahan. Nuoret ovat myös löytäneet yhteisöt voimakseen.

Tarvitsemme rohkeita, kertomuksellisia ja sykhdyttäviä kuvareportaaseja. Tähän tarvitaan rahoitusta, jotta kuvaajat uskaltavat tähdätä korkeammalle, isommin.

Demokratia tarvitsee journalisteja. Kuvien täyttämässä ympäristössä tarvitsemme varsinkin maailman menoa kuvissaan kiteyttäviä kuvajournalisteja. Kuvajournalisti etsii meille työkseen näkökulmia ja tarkentaa sekavasta maailmasta ymmärrettävän kokaisen ja näköisen siivun.

Luotettavalla kuvaajalla on arvoa tässä kuvamanipulaatioiden ajassa. Uskon, että hyvästä työstä ollaan varmasti valmiita maksamaan.

Tabletit ja muu digitaalisuus antaa mahdollisuuksia uudistaa designia kokonaan uudella ja ennennäkemättömällä tavalla, samaan tapaan kuin kameratekninen kehitys tähänkin asti. Tulevaisuus on verkossa, mobiilissa, ja sitä pitää kehittää täysillä. Joka ei tätä ymmärrä, on vanha jääri. Murrosta ei pidä nähdä negatiivisena asiana. Uusi energia versoo liikkeestä ja muutoksesta.

Nostin työhöni esimerkiksi kolme suomalaista uuden polven kuvajournalistia. He edustavat mielestäni esimerkillisellä tavalla kuvajournalismin uudenlaista aktiivisuutta, kansainvälisyyttä ja yhteisöllisyyttä. He eivät suinkaan ole ainoita, vaan heitä on monta.

Uudisraivaajat ovat ensin, sitten uskaltavat suuret joukot samalle polulle. Nyt tarvitaan uusi vaihde päälle kaikille journalisteille. Olen huojentunut, että kuvajournalismi kaikesta kriisiytymisestä huolimatta voi hyvin.

Miten tämä kaikki muovaa kuvajournalismia, jää nähtäväksi. Jatkotutkimus muutaman vuoden kuluttua olisi valtavan mielenkiintoista.

Tulevaisuuteni journalistina

Rakastan valokuvaa. Rakastan kotialbumeita, diaesityksiä, lehtikuvia, koulukuvia, kuva-lehtiä, kuvanäyttelyitä. Rakastan valokuvaa erityisesti journalistina. Olen huojentunut, että suomalainen kuvajournalismi kaikesta kriisiytymisestä huolimatta voi hyvin.

Tätä kartoitustyötä tehdessäni olen ymmärtänyt aiheen laajuuden ja alan jatkuvan muutoksen. Muutoksessa on liikettä, liike tuottaa energiaa. Työskentelymetodieni avulla olen verkostoitunut ja tutustunut kenttään laajasti. Uskon, että tulevaisuudessa saan tehdä laadukasta työtä ammattinsa osaavien kuvajournalistien kanssa.

Tulevaisuudessa uskon tekeväni journalistista työtä etupäässä freelancerina. Liityn ehkä osuuskuntaan.

Tulevaisuuteni toimittajana on kuvajournalistien tapaan kansainvälinen, yhteisöllinen ja verkostoitunut, kuvaannollisesti sekä konkreettisesti.

Lähteet

Basso.fi 27.9.2012. Viikon tekijä: Meeri Koutaniemi.

<http://www.basso.fi/keskustelu/basso-fi/viikon-tekija-meeri-koutaniemi/msg1886125/#msg1886125>

Burgess, Neil: "For God's sake, somebody call it", Editorial Photographers United Kingdom&Ireland, 1.8.2010. <http://www.epuk.org/Opinion/961/for-gods-sake-somebody-call-it>

DocImages: www.docimages.org

"EFJ Concerned about State of Photo Journalism in Europe", 16.12.2008.

<http://europe.ifj.org/en/articles/efj-concerned-about-state-of-photo-journalism-in-europe>

Ekonomi 2/2013: "Ani Nissinen – näköalapaikalla median murrokseen".

<http://www.ekonomilehti.fi/anu-nissinen-nakoalapaikalla-median-murrokseen/#numerot>

Forsgård, Peter. Blogikirjoitus Kuvajournalismin kuolemasta, Peter F. 25.2. 2013.

<http://valokuvaaja.kotisivukone.com/blogi/2013/02/25/814>

Getty Images: <http://www.gettyimages.fi/editorial/frontdoor/timelife>

Helsingin sanomat 28.9.2012: "HS-raati: Median murros ja tiedonvälityksen laatu muodostavat vaikean yhtälön"

Helsingin Sanomat 22.3.2013: "Suomen suurin valokuvapalkinto 11-kollektiiville"

Helsingin Sanomat 20.10.2013: Muistokirjoitus Seppo Saves.

Helsinki Street: www.helsinkistreet.fi

Hujanen, Eveliina. Alustavia ajatuksia valokuvasta, verkottumisesta ja verkkopohjaisesta viestinnästä, essee. MA Valokuvataide, Taideteollinen Korkeakoulu, Syksy 2009. <http://mediafactory.aalto.fi/wp-content/uploads/2009/12/Alustavia-ajatuksia-valokuvasta-verkottumisesta-ja-verkkopohjaisesta-viestinnasta.pdf>

Hujanen, Touko. Puheenvuoro Haaga-Helia Journalismiseminaarissa 25.4.2013

Hujanen, Touko. Multimedia Seinäjoen tangomarkkinoista. The New York Times, 15.7.2013.

<http://www.nytimes.com/slideshow/2013/07/15/world/europe/20130716-FINLAND.html?ref=europe>

Hujanen, Touko. Photographing by Santa´s rules. The New York Times Photoblog, 8.10.2013. <http://lens.blogs.nytimes.com/2013/10/08/photographing-by-santas-rules/>

Journalisti 5/2011: ”Turpaan tuli Tanskasta”

Journalisti 1/2012: ”Helvetistä itään”

Journalisti 21/2012: Kari Kuukan kolumni

Journalisti 1/2013: Kari Kuukan kolumni

Journalisti 3/2013: ”Näyttely: Kuvajournalismi uusiksi”

Journalisti 6/2013: Kari Kuukan kolumni sekä artikkeli ”Kuvajournalismin opiskelijat turhautuneita”

Journalisti 8/2013: ”Tuomiopäivän optimisti”

Journalisti 12/2013: ”Mitä on tapahtunut?”

Koutaniemi, Meeri. Fighting genital mutilation. CNN Photos, 15.10.2013.
<http://cnnphotos.blogs.cnn.com/2013/10/15/fighting-genital-mutilation/>

Kymen Sanomat 24.5.2012: "Ryöstökallastus, sisällissota, rasismi"

Life-arkisto: www.life.time.com

Lööppi 2/2012: "Ihminen kameran takana"

Maailman kuvalehti 12/2012: "Valokuvaaja ei omista kuvaa"

Malkamäki, Marjaana. Siskoni Sara. Multimedia.

<http://www.photoraw.org/fi/node/130>

Meltio, Niklas. Kuvareportaasi Syyriasta.

<http://www.youtube.com/watch?v=Ea7ud0r90eY&feature=youtu.be>.

Männikkö, Pirita. Kuvajournalismi suomalaisten aikakauslehtien tablettiversioissa.
Haaga-Helia opinnäytetyö 2012.

Päivälehdien arkisto: www.paivalehdenarkisto.fi/aarre/viikko-6/

Reuters Wider Image: <http://www.reuters.com/news/pictures>

Ryhmä 11: www.yksitoista.fi

Salo, Merja. 2000. Imageware – kuvajournalismi mediafuusiossa. Taideteollinen korkeakoulu. Jyväskylä.

Saves, Seppo. 1986. Kuvajournalismi – sellaisena kuin olen sen kokenut. Amer-yhtymä Oy. Espoo.

Tatu Blomqvist: www.tatub.com

Tuaw.com 3.6.2013: "Chicago Sun-Times hires photography staff, tells journalists to use iPhones" <http://www.tuaw.com/2013/06/03/chicago-sun-times-hires-photography-staff-tells-journalists-to/>

Twitter.com: www.twitter.com/villegrahn, www.twitter.com/konstakuva,
www.twitter.com/sikaheimo, www.twitter.com/EliasLahtine

Uudisraivaaja-kilpailu: <http://blogi.uutisraivaaja.fi/>

Uusi Aika 31.7.2008: "Seppo Saves muistelee kuvajournalismin kulta-aikaa lämmöllä":
<http://www.uusiaika-lehti.fi/fi/nayta/uutinen/12174223527176>

Vanhanen, Hannu. 1994. Kuvan journalismi. Sanomalehtien liitto. Helsinki.

Vanhanen, Hannu. 2010. Paljastavat kuvat. Valokuvakeskus Nykyaika. Tampere.

Vanhanen, Hannu. Blogi: Absoluuttinen kuvasilmä. www.hannuvanhanen.com/tyylta-lehtikuviin/

Vihreä Lanka 20/2012 (30.11.2012): "Vapailla markkinoilla"

Väliverronen, Esa. 2009. Journalismi murroksessa. Gaudeamus, Helsinki.

Wasenius, Hanna. Blogikirjoitus: Unohtunut kuvaaja.
www.hannaweseli.us.fi/media/blog/?s=2013-03-15-unohtunut-kuvaaja

Yle.fi Uutiset 19.2.2013: "Hannes Heikura manaa lehtikuvan kuolemaa"
http://yle.fi/uutiset/hannes_heikura_manaa_lehtikuvan_kuolemaa/6472214

Yle.fi Kulttuuri 5.7.2013: "Kuvajournalistit etsivät toisistaan turvaa"
http://yle.fi/uutiset/kuvajournalistit_etsivat_toisistaan_turvaa/6714869

Yle.fi Uutiset 23.10.2013: “Tablettitietokoneiden kauppa rajussa kasvussa”

http://yle.fi/uutiset/tablettitietokoneiden_kauppa_rajussa_kasvussa/6895790